

**Vraag nr. 109**  
**van 25 maart 1996**  
**van de heer KRIS VAN DIJCK**

*Opleidingsvorm 3 BuSO – Opleidingsduur en leeftijdsbeperking*

In het BSO (beroepssecundair onderwijs) behalen de leerlingen na vijf leerjaren hun eerste kwalificatie. Nadien is er de mogelijkheid om via een zesde en zevende specialisatiejaar een tweede kwalificatie te behalen. Van de BSO-leerlingen volgt 90 % deze aanvullende jaren. Zij zijn tot 18 jaar leerplichtig, maar mogen zonder problemen hun opleiding afmaken.

Type 1-leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) kunnen via opleidingsvorm 3 (OV3) dezelfde beroepskwalificaties halen als de leerlingen in het BSO. Er zijn echter enkele verschillen : OV3 kan maar begonnen worden vanaf 13 jaar, dit wil zeggen door leerlingen die het intellectuele niveau van een 11-12 jarige hebben. Van de vijf leerjaren die naar de eerste kwalificatie leiden, is in OV3 het eerste jaar een observatiejaar, de vier andere zijn de opleidingsjaren. Nadien kunnen leerlingen ook het zesde en zevende jaar aanvatten om de tweede kwalificatie te behalen, die het hen mogelijk maakt om op de gewone arbeidsmarkt aan de slag te kunnen. Daar zij echter maar mogen studeren tot 21 jaar, zijn er slechts weinigen die de opleiding voltooid krijgen. Er wordt aan leerlingen en leerkrachten ook heel wat motivatie ontnomen om die extra inspanning te leveren. Bovendien laat men de kans voorbijgaan om heel wat jongeren zelfvoorzienend te maken. Integendeel, door te besparen in het BuSO maakt men hen levenslang afhankelijk van gemeenschapsgelden. De besparingen brengen uiteindelijk extra kosten mee voor de overheid.

1. Is de minister zich bewust van deze vreemde toestand ?
2. Heeft hij reeds maatregelen genomen om de leerlingen in staat te stellen hun opleiding te beëindigen en zo ja, welke ?

**Antwoord**

De opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs bereidt jongeren voor op een gewone leeven arbeidssituatie. Het behalen van een kwalificatie betekent dat de jongere de nodige sociale en technische vaardigheden bezit om aan het werk te kunnen in de reguliere arbeidsmarkt. Het beperken van de mogelijkheden tot afwijking op de leeftijdsgrens kan worden verdedigd vanuit verschillende invalshoeken :

- in de opleidingsvorm 3 zijn er ook leerlingen aanwezig die allicht nooit voldoende sociale en technische vaardigheden kunnen verwerven om in het gewone arbeidsmilieu een plaats te vinden. Het verleggen van de leeftijdsgrens is voor deze leerlingen geen oplossing. Hier moet vroeger worden ingegrepen door een betere oriëntering ;
- mogelijkheden om binnen een redelijke termijn een eerste kwalificatie te behalen, worden door de bepalingen in artikel 4, eerste lid van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd

onderwijs niet uitgesloten. Zoals het Vlaams parlementslid opmerkt, ligt de instapleeftijd in het BuSO op 13 jaar. Hoewel in de praktijk leerlingen vaak nog langer op het niveau BLO of in het gewoon onderwijs verblijven en pas op 14 à 15-jarige leeftijd het BuSO aanvatten, is de toegemeten termijn voldoende om een eerste kwalificatie te behalen (in normale omstandigheden na een periode van 5 jaar). Late instromers uit het gewoon onderwijs zullen in de meeste gevallen niet meer in het observatiejaar moeten starten, of stromen sneller door.

Voor zeer late instromers, bijvoorbeeld ten gevolge van ziekte, ongeval of regressie, heeft de decreetgever de mogelijkheid geschapen om verder de voordelen van de wet van 6 juli 1970 te blijven genieten. Mijns inziens zijn er dus voldoende garanties voor de leerlingen in de opleidingsvorm 3 om een eerste kwalificatie te behalen.

Het parlementslid heeft natuurlijk gelijk wanneer hij verklaart dat in de mogelijkheid van verlenging na 21 jaar om een tweede kwalificatie te behalen, niet meer wordt voorzien. Ook dit is verdedigbaar : de tweede kwalificatie was in sommige scholen geëvolueerd tot een noodzakelijk verlengstuk van de eerste kwalificatie, om voldoende weerbaar op de arbeidsmarkt te komen. Afgezien van het feit dat hierdoor de leerlingenaantallen onnodig werden hoog gehouden, is dergelijke handelwijze uiteraard niet toelaatbaar. Scholen moeten in eerste instantie werk maken van een sterke eerste kwalificatie.

Tot slot wil ik er het Vlaams parlementslid toch op wijzen dat ik het negatieve beeld dat hij ophangt van het onderwijsniveau in het buitengewoon secundair onderwijs van de opleidingsvorm 3, helemaal niet deel.

Zo beweert hij onder meer dat het behalen van een tweede kwalificatie een voorwaarde is om op de arbeidsmarkt aan de slag te kunnen. Welnu, uit de geregelde contacten die zowel mijn administratie als ikzelf met diverse BuSO-scholen hebben, blijkt dat talrijke BuSO-scholen er prat op gaan dat een groot aantal van hun schoolverlaters reeds na het behalen van een eerste kwalificatiegetuigschrift op de arbeidsmarkt terechtkunnen. Vanzelfsprekend zijn er regionale verschillen – de mogelijkheden op de arbeidsmarkt in Vlaanderen zijn niet overal gelijk en overhevig aan conjuncturele schommelingen – en kan ook de situatie van school tot school anders liggen.

In zeer veel scholen wordt er echter werk van gemaakt om een BuSO-leerling, die toch al per definitie minder kansen heeft, via een degelijk gestoffeerde kwalificatie voor te bereiden op een latere beroepsloopbaan als werknemer, liever dan hem of haar met verschillende kwalificaties te confronteren.